

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการค้าเงินธุรกิจสินเชื่อทุกประเภท มีการปรับตัวแข่งขันกันตลอดเวลาและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพยายามรักษาลูกค้าของตนเองไว้ อีกทั้งจะต้องพยายามแย่งชิงลูกค้าจากบริษัทอื่นให้มาใช้บริการที่บริษัทฯ ตน บวกกับความต้องการของผู้บริโภค และการดำเนินธุรกิจประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า และรถจักรยานยนต์ ก็เป็นธุรกิจสินเชื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีการปรับตัวแข่งขันกันตลอดเวลาจะเห็นได้ว่ารูปแบบการทำสัญญาซื้อขายนั้นมีทั้งลักษณะการทำสัญญาซื้อขายแบบเงินสด และแบบสินเชื่อ โดยเฉพาะในธุรกิจประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้านั้นได้แรงส่งในการแข่งขันหลายปัจจัย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การแข่งขันด้วยกลยุทธ์หลากหลายรูปแบบ ใช้สงครามราคาสร้างจุดขาย มุ่งแคมเปญ ลด แลก แจก แถม จับมือผู้ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลใช้อัตราดอกเบี้ยเงินผ่อน 0% ล่อใจผู้ซื้อ เสริมด้วยช่องทางจำหน่ายแบบโมเดิร์นเทรดที่ขยายตัวอย่างรุนแรง และนอกจากเทคโนโลยีที่สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกยี่ห้อเร่งวิจัย และพัฒนาตอบสนองความต้องการผู้ใช้ที่ทำให้สินค้าบางตัวมีภาพลักษณ์ของแบรนด์ดีขึ้น เพราะนวัตกรรมที่คู่กันสมัยเป็นแรงส่ง ผู้ค้าจึงต้องหาทางกระตุ้นตลาดการขายให้ได้เพิ่มมากขึ้น โดยมีปัจจัยภายนอกอื่นเป็นแรงหนุนช่วย โดยเฉพาะระบบการชำระเงินผ่อนเป็นแรงหนุนให้แก่กลุ่มผู้บริโภคมีรายได้ ต่ำจนถึงปานกลาง กระตุ้นให้มีการเช่าซื้อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้ามากขึ้นเมื่อเทียบกับการซื้อเงินสด เปลี่ยนไปจากปี 2544 ที่มีผู้ซื้อใช้สินเชื่อ 60% ใช้สด 40% เปลี่ยนเป็น 70 : 30 ในปัจจุบัน จากอัตราการเช่าซื้อที่เพิ่มขึ้นนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหานี้เสียเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน ในกรณีที่ผู้บริโภคไม่สามารถทำการผ่อนชำระได้ตามระยะเวลาที่กำหนด (การเงินธุรกิจสินเชื่อ, 2548, หน้า 5)

ส่วนในธุรกิจประเภทรถจักรยานยนต์นั้นตลาดรถจักรยานยนต์ในประเทศไทยเป็นตลาดที่ใหญ่ตลาดหนึ่ง ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา ตลาดรถจักรยานยนต์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ยอดจำหน่ายรถจักรยานยนต์สูงขึ้นโดยตลอด จาก 603,966 คัน ในปี 2542 เป็น 2,039,394 คันในปี 2547 มีการขยายตัวไม่น้อยกว่า 15% ต่อปี และคาดหมายกันว่าในปี 2548 จะมีอัตราการขยายตัวไม่น้อย

กว่า 8% จากตลาดรถจักรยานยนต์ปี 2547 กล่าวคือในปี 2548 น่าจะมียอดขายประมาณ 2.2 – 2.3 ล้านคัน

หน่วย : คัน	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย	626,806	603,966	783,716	907,160	1,332,744	1,766,860	2,039,394
Growth Rate (%)	-	-3.64	29.76	15.75	46.91	32.57	15.42

แหล่งที่มา : การเงินธุรกิจสินเชื่อ, 2548 (หน้า 5)

จากการมองแนวโน้มด้านพฤติกรรมการทำสัญญาซื้อขายของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนความนิยมเป็นการทำสัญญาซื้อขายแบบเช่าซื้อ เนื่องด้วยในปัจจุบันการเช่าซื้อทำได้โดยง่าย ซึ่งผู้บริโภคสามารถเลือกเงื่อนไขการผ่อนชำระ เพื่อให้ค่าผ่อนชำระรายเดือนสอดคล้องกับรายได้ของผู้บริโภค พร้อมกับชำระดอกเบี้ยในอัตราต่ำ และขั้นตอนการสมัครสินเชื่อที่ง่าย จึงทำให้การเช่าซื้อสินเชื่อบริโภค หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า การจัดไฟแนนซ์ เป็นสินเชื่อที่ได้รับความนิยมอย่างสูงประเภทหนึ่ง โดยบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะนำทรัพย์สิน เช่น รถจักรยานยนต์ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าออกให้ลูกค้าเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อเพียงแต่จ่ายเงินค่างวดส่วนหนึ่ง ให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อในเบื้องต้น และผ่อนชำระเงินค่าเช่าซื้อส่วนที่เหลือเป็นงวดๆ ไปตามระยะเวลาที่ผู้เช่าซื้อตกลง ตั้งแต่ 12 - 48 เดือน เพื่อให้จำนวนยอดผ่อนชำระต่อเดือน มีจำนวนสอดคล้องกับรายรับของตัวเอง และเมื่อผู้เช่าซื้อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหมดสิ้นแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้น จะตกเป็นของผู้เช่าซื้อทันที และการเช่าซื้อที่มีข้อดีเมื่อเปรียบเทียบกับสินเชื่อชนิดอื่น คือ ไม่ต้องใช้หลักทรัพย์อื่นมาค้ำประกัน เนื่องจากทรัพย์สินที่ขอเช่าซื้อสามารถใช้เป็นหลักประกันได้ ทั้งยังสามารถทราบภาระการผ่อนชำระค่างวดต่อเดือนที่แน่นอนตลอดอายุสัญญา เพราะใช้อัตราดอกเบี้ยคงที่และขั้นตอนการขอเช่าซื้อไม่ยุ่งยากเพียงแค่แนบเอกสารตามที่กำหนดพร้อมกับใบสมัครขอเช่าซื้อ แล้วจะแจ้งผลให้ผู้บริโภคทราบภายใน 1-2 วันทำการ (การจัดไฟแนนซ์, 2548, หน้า 1)

กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายของการเช่าซื้อเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ระดับปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ของประชากรคนไทย จากข้อมูลทางสถิติพบว่า แต่ละคนมีมูลค่าหนี้เฉลี่ยสูงกว่ารายได้ต่อเดือนถึง 10 เท่า ตั้งแต่ 30,000 บาท ถึง 300,000 บาท แต่มีรายได้เพียง 3,000-20,000 บาทเท่านั้น โดย 70% ของรายได้หมดไปกับการผ่อนชำระหนี้ และ 3% ก่อภาระหนี้ซ้ำซ้อนจากการกู้ยืมเงินนอกระบบเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน และภาระหนี้สินที่มีมากที่สุดคือ เงินกู้เพื่อการศึกษา การ

ผ่อนรถจักรยานยนต์ ผ่อนบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า บัตรเครดิตและโทรศัพท์ (ประชาชาติธุรกิจ, 2548, หน้า 2)

ในกรณีที่ผู้บริโภคไม่สามารถทำการผ่อนชำระได้ตามระยะเวลาที่กำหนดการเช่าซื้อก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหานี้เสียเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ เสีย นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่บั่นทอนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน โดยปัจจุบันหนี้เสีย ยังคงมีอยู่สูงถึง 1.5 ล้านล้านบาท โดยคิดเป็นสัดส่วนที่สูงถึง 30% ของรายได้ประชาชาติ ในขณะที่หนี้ที่ปรับโครงสร้างไปแล้ว ประมาณ 1.3 ล้านล้านบาทนั้น ก็กำลังหวนกลับมาเป็นหนี้เสีย ปัญหาเกี่ยวกับหนี้สินนั้น มี 3 ประการคือ ปัญหาของหนี้เสียที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาของหนี้ที่ปรับแล้วแต่กำลังหวนกลับมาเป็นหนี้เสียอีก และปัญหานี้เสียใหม่ที่เกิดจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจ หากปล่อยไว้เช่นนี้โดยไม่มีมาตรการแก้ไข ย่อมจะทำให้ศักยภาพในการผลิตและการแข่งขันของประเทศถูกบั่นทอนลง ธุรกิจจะอ่อนแอไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ สถาบันการเงินเมื่อเห็นเช่นนั้นก็จะมีความกังวลและไม่ต้องการปล่อยสินเชื่อ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถแก้ปัญหานี้เสียที่ค้างค้างอยู่ได้ และจะพะวงกับการตั้งสำรองความเสียหายโดยไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งหมดนี้จะยิ่งสร้างความมีดมนให้กับธุรกิจที่ไม่สามารถหาเงินทุนมาหมุนเวียนได้ ทำให้ธุรกิจการค้าและเศรษฐกิจนับวันก็จะเสี่ยงต่อความชะงักงัน (กองประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง, 2548, หน้า 2)

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เสียของธุรกิจเช่าซื้อประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมุ่งหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหานี้เสียของธุรกิจการเช่าซื้อได้ อีกทั้งเป็นแนวทางที่จะช่วยฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันได้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการค้างชำระหนี้ของลูกค้าในธุรกิจเช่าซื้อประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหานี้เสียของธุรกิจเช่าซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรของการศึกษาคือ ลูกหนี้ของธุรกิจเช่าซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์แห่งหนึ่งในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ขาดชำระ 1-3 เดือน โดยอาศัยในพื้นที่ 7 ตำบลคือ ตำบลแม่นาเติง ตำบลเวียงเหนือ ตำบลเวียงใต้ ตำบลแม่ฮี้ ตำบลทุ่งยาว ตำบลโป่งสา และตำบลเมืองเปียง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาถึงลักษณะสภาพทั่วไปของลูกหนี้ ลักษณะของสัญญาเช่าซื้อ ปัญหาและสาเหตุของการค้างชำระหนี้ และแนวทางการแก้ปัญหาหนี้เสียของลูกหนี้ในธุรกิจเช่าซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นิยามศัพท์

หนี้เสีย หมายถึง หนี้ที่ลูกหนี้ทำสัญญาเช่าซื้อและนัดชำระหนี้ตามเวลาที่กำหนดในสัญญาเงื่อนไข แต่ลูกหนี้ไม่สามารถมาชำระหนี้ตามสัญญาเงื่อนไข และด้วยเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถมาชำระได้ตามนัดหมาย ร้านค้าหรือกิจการจะต้องรับผิดชอบหนี้ในส่วนนั้น

สินค้าเช่าซื้อ หมายถึง สินค้าที่ลูกหนี้เลือกและตกลงที่จะทำสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งจะต้องชำระหนี้ตามที่ระบุในสัญญาเช่าซื้อ (ชำระที่บาท กี่สตางค์ นานกี่วัน กี่เดือน หรือกี่ปี โดยชำระเป็นรายเดือน) การทำสัญญาทุกครั้งจะมีเงื่อนไขระบุในสัญญาเช่าซื้ออย่างชัดเจน

ผู้ค้ำประกัน หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นบุคคลอื่นหรือบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นลูกหนี้ แต่เป็นผู้ที่สัญญาว่าถ้าลูกหนี้ไม่เป็นผู้ที่สามารถที่จะชำระหนี้ได้ ผู้ค้ำประกันจะต้องชดเชยหนี้แทน

ศักยภาพในการชำระหนี้ หมายถึง ความสามารถในการคืนชำระหนี้ของลูกหนี้ในประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์

เร่งรัดหนี้ หมายถึง การติดตามทวงถามหนี้กับลูกหนี้ เพื่อให้มาชำระหนี้ตามที่ทำได้ทำสัญญาเงื่อนไข

แนวทางการแก้ปัญหาหนี้เสีย หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ซึ่งทำให้ร้านค้าหรือกิจการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสามารถแก้ไขปัญหานี้เสียเฉพาะหน้าได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษานี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงประจักษ์ โดยได้แนวทางแก่นักงานที่เกี่ยวข้องหรือร้านจำหน่ายสินค้าที่จะนำไปประยุกต์ในการพิจารณาการให้สินเชื่อ การเร่งรัดติดตามหนี้ การใช้เป็นแนวทางในการผ่อนผันหรือประนอมหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสาเหตุและปัญหาของการค้างชำระหนี้ในธุรกิจเช่าซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ได้แนวทางแก่นักงานที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการธุรกิจเช่าซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน นำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาการใช้หลักประกันประกอบการให้สินเชื่อ